

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: fűtca, 203. szám.

Idé intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Idé intézendő minden előzetes, hirdetmény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:	
Egy évre	5 frt — kr.
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 50 „

HIRDETÉSI DÍJ:
háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetes jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

A koldulás, kóborlás és munkakerülés rendszete.

Irta dr. Fekete Gyula.

Azon közveszélyes néposztályok, melyekkel a biztonszági rendszet van hivatva foglalkozni, megjelenésük és elmúlásukra nézve hasonlítanak némely népbetegségek életprocessusához. A zarandokok és a fanatikus vezeklők, kikből a kóborlók egész hadseregei kerültek ki úgy jelentek meg mint a középkori pestis, dúltak mint ez s majdnem vele egyidőben szűntek meg létezni. Mindkettejüket megölte az új szellem, mely a természet hatalma s a vakhit ellenében kivita diadalát. Amde a természet és az ember elleni harc örökös. Keletkeztek új népbetegségek s a társadalmi rend új ellenségei. Az 1817-ben Európában megjelenő cigányok ellen csakhamar irtó háborút kellett az államoknak kezdeniök. E háboru ma sincs sehoh befeljezve s mivel a cigánygyűnek különös jelentőséget tulajdonított, erről miut speciális rendőri ügyről fogok értekezni.

A veszélyes osztályu egyének nemcsak, sajnos még mindenütt tapasztalható nagy számuknál fogva, de különösen közbiztonszági, jóléti, s az erkölcsi érdekeknek általok okozott folytonos veszélyeztetése alapján vonják magokra a rendőri hatalom figyelmét. Mint ragadozó állatok megtámadják a kóborlók a köz- s magántulajdont szigorú ellenőrzés és kényszereljárás hiányában, mert attól ki csak másokra támaszkodik, ki a véletlenel örökös küzdelemben áll, ki gyűlöli a kenyérkereset megengedett eszközeit — mégis emberi szükségleteit naponta kielégíteni kénytelen, — minden törvény megsértése várható, jelleme, életnézetei és külső körülményei, állapota a jogosnak és erkölcsösnek tiszteletére nézve nem tartalmazhat biztosítékot. A keresethiány nyomort szül, ez pedig bünteteket von maga után s néha a társadalmi rend felbomlását! Hogy hova jutott Spanyolország népe munkakerülés következtében a 17. században kimutatja szépen Buckle, History of civilization in England II. k. 510. I. Korunk főtörékve — mit a középkor nem is sejtett még — a munkakerülés, koldulás és kóborlás okainak megszüntetése s így a veszélyek megelőzése. Miután ez azonban soha sehoh sem fog a baj végleges orvoslásához vezetni — mindég kényszer és büntetés is lesznek a szükséges védezközök. A büntetések szigoruak korunkban is, de mi igen természetes, az elmult századokban alkalmazottakkal sokkal szelidebbek. A középkor még preventív eszközökkel nem gondolva, csak a repressióra támaszkodott és megengedett barbár büntetéseket. A kóborló ekkor a rablógylkossal egyaránt akasztófára került. Még a mult század elején is halállal büntettetett a cigány Poroszországban és Angolország rabszolgaságra taszította le koldusait a 16. században. Moreau-Christophe, du problème de la misère etc. III. k. 210. I. Ma a javithatlan csöcselék legnagyobb büntetése egy évi börtön és hét évi rendőri felügyelet alá helyezés. Ma azt tanítjuk, hogy a vagyoniilag független dologgyűlölök nem érdekelhetik a rendőri hatalmat, holott a mult század végén Justi még azt tanította, hogy a saját jövedelmökből élő és semmivel sem foglalkozó egyének magas fejadó segítségével kényszeritessenek a társadalomnak hasznos munkát teljesíteni. J. H. G. Justi, Grundsätze der Polizeiwissenschaft. 330. §.

A munkakerülés, koldulás és kóborlás rendszetének nem egy nehézséggel kell megküzdenie, hogy feladatát betölthesse. A legnagyobb nehézség néhol a szegénygyű rendezetlen állapotában keresendő. Hol a közsegélyt jogosan igénylő eltartásról nincs gondoskodva, a rendőri koldussal szemben, kivel útjában találkozik, tehetetlen. A közbiztonszág öre, a jogrend egyik véres ellenségét háborítlanul kénytelen vándorolni engedni. A kóborlás ellen hozott törvények éle kiválóan nálunk a cigányokon török meg. E közveszélyes csöcselék a rendőri büntető törvénykönyv szigorát s a meghonosítandó csendőri intézmény hatalmát miudaddig ki fogja, mint rá nézve tehetetlent gúnyolni, — míg a barbárból ember nem idomittatik. A cigánygyű rendezésének szabályait alább fogom tárgyalni. Most pedig tanulmányozzuk először a munkakerülés rendőri törvényeit.

I. A munkakerülés elleni rendszabályok. A munkakerülök közt előfordúlnak olyanok, kik ellen nincs joga a rendszetnek kényszerhatalmát érvényesíthetni. A culturjogállam nem kényszerítet, akarata ellenére valakit, magabélatása s hatalmával boldogítani igyekezni. Hogy miképen kell és lehet okserü nevelés segélyével a munkakerülést megelőzni — nem rendőri feladat. A mai rendszet köteles azon alapvet követni, hogy mindaddig, míg a munkakerülök önmaga s övéi számára nyilvános támogatást igénybe nem vesz, míg a társadalomra nézve veszélyes utakon nem jár — nincs ok és jog a rendőri beavatkozásra. Máskep van Berg meggyözdve, ő a rendőri beavatkozást már akkor is megengedi, mikor a munkakerülök még nem fordult a közsegélyhez. G. H. Berg, Handbuch des Deutschen Polizeyrechts! Hannover 1804. III. k. 207. I. Stempf és Edcl csak akkor megengedik a rendőri beavatkozást, ha a közveszélyesség symptomái valakinél felfedeztetek. Carl Edcl, das Polizeistrafgesetzbuch für das Königric. Bayern. I. k. 249. I. Stempf, das Polizeistrafgesetzbuch für das Grossherzogthum Baden. 150. I. Vagy talán a gazdag költelező és semmitévő életmódjának kényszermegváltoztatását rendőri parancs és végrehajtás alapján meg lehetne engedni? A családi gazdaszati rendszet kora lejárt s mindenkint megilleti a jog vagyontát tetszése szerint elhasználni. Azon vagyonos egyén, ki munkája által saját s a társadalom vagyontát nem szaporítja még nem büntethető, mert rendet s jogot nem sértett, ő csak morális értékéből veszti mint ilyen, de a veszélyes osztályu személyek közzé nem sorozható. A munkakerülés politikai és gazdaszati gyászos következményeiről a nemzetgazdaszattan van hivatva értekezni. Nekünk itt csak a veszélyek elleni küzdelem törvényeinek megalapítása feladatunk. A rendőrt csak a közveszélyes munkakerülök ki a jogrendet s a biztonszágot és közjóletet fenyegeti, érdekelheti. Nagy kérdés ez ügy szabályozásánál az, nincs-e a rendszetnek joga prophylaktikus eljárászhoz nyúlni, mellyel megakadályoztatnék a veszélyek bekövetkezése! Némely államok törvényhozása pld. a württembergi, braunschweigi megengedi a rendőrhatalóságok feltélen jogát, minden dolognélküli egyént ellenőrizni s követelhetni létfontartási eszközeinek kimutatását. Szászország is a mult században a dologra kényszerítés elvét követve kötelezőkké tette különösen az ácsok és kőműveseknek a munkanélküliek keresetéről gondoskodni. Berg. id. m. III. k. 207. I. Ezen elvet azonban helyeselni nem lehet, hacsak a rendszet hatáskörét szükségtelenül kiterjeszteni nem akarjuk, mi nagy veszélyt tartalmazna a személyi szabadságra nézve, mert a hatalóságok önkényének tág tér nyitvatván, módos szülék gyermekeit, vagy általában elszegényedés ellen biztosított egyéneket, olyanra kényszeritենék, mi a joggal ellenkezik és a közszükség által nem parancsolatik. Következmény: „a munkakerülés mint ilyen ellen még nem képzelhető büntetés, csak annak következményei üldözendők.“ Ezen állásponton áll a francia, bajor és bádeni törvényhozás is. Az önkény legveszélyesebb következményei a napszámoknál fordulhatnak elő, kik szolgálati viszonyra kényszeritettvén, elvonatik a forgalomból oly munka, melyet a termelők nem nélkülözhetnek, s így egyes gazdaszati ágak a munkahiány összes csapásait elszenvedni kénytelenitettének. Hol tehát minden esetben a fentartási eszközök azonnal be nem bizonyithatók is, még nem következik a rendszet joga a beavatkozásra. A rendszet beavatkozásának feltélen megengedése esetében számtalan család hasztalanul életviszonyaiból kizavartatnék, a családi nyugalom felbolygatása s gyakran szülői ellenőrzés hiányában a tapasztalatlanoknál az elerkölteleződés lennének a gyászos következmények. S ha azt hozzáadom hogy a munkakérei hatóságok kényszer néha számtalan egyént legjobb akarata dacára sem hajtható végre — könnyen belátható ez elv jogtalanúsága és hasznavehetlensége. Marad tehát főtörvényünk ez: „a rendszet szoritkozozék csak azon esetekben beavatkozásra, midőn valakinél már a közveszélyesség symptomáit felfedezte.“

Nagy törvényhatóságok veszélyesség symptomáinak ezeket tekintik:
1. ha munkaképes egyének, kik egy év befolyása alatt kóborlás vagy koldulásért meg-

büntettettek, meg nem engedett módon táplálkoznak,
2. ugyanoly feltétel mellett a rendőri felügyelet alá helyezettek,
3. munkaképes egyének, kik közsegélyben részesülnek, ha a hatóság által megalapított idő alatt munkához nem fognak. A bádeni rend. büntetőtörvénykönyv 64. §. Ugyanúgy a bajor rend. büntetőtörvénykönyv 87. §.

A társadalomban gondoskodjék mindenki életfentartásáról, segélyben csak a tehetetlen részesüljön, az álkoldus már mint csaló büntetendő.

Ha munkaképesek segélyben részesülnek, igen megszaporodnék a koldusok száma. Ha valamely egyén elfogadja a magánsegélyt, ahelyett hogy függetlenségét szorgalma által biztosítaná, ehhez semmiközbe a rendszetnek, mert a közönség terhére nem esvén, s veszélyesség benne elő nem fordulván, szabadságában nem háboritható.

Az utolsó fontos kérdés ez ügynél az, mik legyenek a büntetés alkalmazásának feltételei? A törvényhozások két egymással lényegesen eltérő elv szerint döntöttek el e kérdést. Az egyik elv abban áll, hogy nem a panaszlott, de a hatóság bizonyítsa be, hogy valaki meg nem engedett módon tartja fenn magát s csak ha a hatóság által kijelölt határidő elteltével szolgálati viszonyba nem lépett vagy általában rendes munkát nem kezdett, büntetethessék meg, ha nem tudja bebizonyítani, hogy munkára szert nem tehetett. A másik elv ellenben abban áll, hogy a panaszlott köteleztessék bebizonyítani, miszerint megengedett eszközökkel tartja fenn magát, mit ha nem képes, következik a törvény szigorának alkalmazása. Én az első elvhez ragaszkodom, mert nem a panaszlott kötelessége ártatlanságát, de a panaszlót bűnösségét bebizonyítani, — továbbá azért, mert ez elv megfelelőbb az egyéni szabadságnak, elejét veszi a hatósági önkénynek s mindazon veszélyeknek, melyeket fennebb előadtam. A büntetés bekövetkezésének előfeltétele hatóság megintés legyen, mi ha eredménytelen — csak akkor mérhető büntetés a munkakerülöre. Ha a munkakerülöre törvényes idő bekövetkezése alatt meg nem engedett módon folytatná életmódját a panaszlott, bizonyítsa be a hatóság a bűnösségét. Ez elvet elfogadta a bádeni törvényhozás. A braunschweigi rendőri büntető törvénykönyv 73. §. a három hóig terjedhető fogsággal és rendőri felügyelet alá helyezés-sel fenyeget mindenkit, ki munkaképessége esetében nem igazolja törvényes életmódját.

Rövid értekezések a gyorsírásról.

Közlő Cigán János, ügy. jel. és vizs. gyorsíró.
(Folytatás).

A már közöltök után nem leend felesleges a t. olvasót arról felvilágosítanom, hogy Gabelsberger gyorsírási rendszere két főrésze t. i.: „levelezési és vitagyorsírásra“ oszlik.

A vitagyorsírás a levelezésnek felsőbb foka levén, ez a közéletbeni írásbeli munkáink könnyebbítésére — ha egyszer már a levelezésivel rendelkezünk — nélkülözhető, miután ez csakis azon gyorsírókra nézve nélkülözhetlen. akik a gyorsírást életpályájukul választván a parlamentben óhajtanak működni, amiből folyik, hogy a gyorsírás ezen foka már a hevesebb viták, és beszédek hű papírra szegzésére is használható, azonban ez nem zárja azért ki, hogy bárki azt, ki már a levelezési írást elsajátította, ezt is sajátjává ne tehesse, mert habár a levelezési írás elsajátítása által is teljes egész éretett el, azért mégis a gyorsírás mindkét fokának ismerete képezi a tudományos pályán haladó embernél — a szoros értelemben vett főegészét.

A levelezési magánjegyzeteink lassubb menetű — mint a tanodákoni előadás, és még ehhez hasonló — beszédek, valamint saját fogalmazványaink és levelezéseink gyors és mégis kényelmes bevégzése és leírására használható, a melynek teljes elsajátítására elegendő bárki részéről, az általam ezt közvetlen megelőző közleményemben mondtam idő és gyakorlat, — mely már magában teljes egészét képez, — és miután még időnkben a gyorsírás felette szép és üdvös pályát igen kevés ember választja magának, azért írásbeli teendőink

E. Hochschüler auf auferl.
litäten ler
auen flatter
ifum feinen
preden. Das
eberten p. t.
um ich die-
Abonnement
bitd es feine
angemeffen,
meigt wäre,
även, wenn
wie bisher
tungsbell
DHL.
dik
IV-ik oszt.
b értesítést
reskedő ur
175 3-3
vizsgá-
teljesen
ott!!
S,
tejnemü
hatással
ankint még
zint vissza-
anyagot.
ehet feher-
loket hasz-
re, mert á
összabb és
szakállat.
ai székül-
utánvétellel
álferstrasse
öl.
günkre, —
ágosan lát-
j-íjtó-tej-
04 20-25
uarbeiter
Noth
mp.
les Preises
re:
7.50.
er ebbe Nakt
35. 40. 50. 60
1. 1.50. 2.
3. 4. 5.
7. 8.
10. 2. 2.50. 3.
12. 15. 2. 2.50.
2.50. 3.
2.50. 3.
50. 2. 2.50.
50. 2.
dem Grigebirge
de Rosen II. 6.
n. hoch elegant
rtung, Paravent
niff.
gratio.
ein werden auf
ross).
7-12

felette megkönnyebbitésére elegendő a levelezési gyorsírásnak az elsajátítása, melyet pl. a tanuló a gymnasiumon keresztül már kimondhatatlan előny-nyel értékessé tehet, ha pedig átlépi a gymnasium küszöbét, és kilép a milliárd változatokkal telt élet szinpadára, az neki egész életpályáján hü kísérője és nem kevésszer különféle zavarokból kimentőjévé fog válni.

Ha már most a levelezési gyorsírás mintegy testté és vérré vált benne, és akarná magát az ugynevezett vitagyorsírásban is kiképezni, ez neki, mint a gymnasiumi tanulmányokat bevégezett avagy bevégezendő egyéniségnek a legkönnyebb teendők közé tartozand, mert a vitairás nem egyéb, mint, fentebb említém, a levelezésnek felsőbb foka, épen úgy, mint más tudományok elsajátíthatásánál nélkülözhetlen a gymnasiumbeli alsóbb foku ismeretek elsajátítása, melyeken amaz mintegy alapjokon nyugszik, s ha pedig bármily munkánál az alap már jól letéteztet, könnyen és gond nélkül folytatható a további építés, mivel nem kell azon tünődni, hogy az alap rosszasága következtében — haszontalan munkává válhat a további építés, ép így van ez annál, a ki egyszer a levelezési gyorsírást sajátjává tette; — játszva képezheti magát a vitairásban is.

A vitagyorsírásnak elsajátítására elegendő 2 hónapi kényelmes tanulmányozás és egy havi gyakorlat.

A vitagyorsírás elsajátítására megkivántatik:

1. Hogy az illető azon nyelvet, melyen azt elsajátítani akarja — tudományos szempontból bírja, vagyis egy szóval azon nyelv felsőbb foku ismereteivel rendelkezze, mert a tapasztalás bebizonyította, hogy a gyorsírás ezen foka egyike azon művészeteknek, a melyek tudományos alapon nyugosznak, s ez csakis finomabb nyelvészeti ismeretek által képezhető. Itt tehát épen úgy áll a dolog, mint a nehézkes közönséges írásnál, hogy az egyes szavak leírása és összefoglalása bárki által megtanulható, épen úgy mint a levelezési gyorsírás, de hogy valaki ne csak egyes szavakat, hanem egész mondatokat tudományosan összefűzni és alkotni képes legyen, erre nézve már a felsőbb képeztetés a nélkülözhetlen kellék.

2. Hogy éber emlékező tehetséggel és logikával rendelkezze, az előforduló rövidítések alakításánál, miután a jó gyorsírónak nem a kézi könyv használ zsinor mértékül, — hanem a józan belátás.

3. Hogy ügyes és könnyű kézzel bírjon. Megjegyzem azonban e helyütt, „hogy az ész pótolja, — a kéznek, — de ez soha, — amannak, — hiányát“.

Ha már most valaki a vita írást is sajátjává tette írásbeli teendőit 10 (tiz) szerez rövidséggel végezheti, vagyis a mely munka a nehézkes lélekölő közönséges írással 10 órát igényel, ezen írással 1 (egy), vagy kényelmesebb működés mellett 2 óra alatt bevégezhető. — Hogy csak egy év alatt is mily nyereség ez, ezt mindenki kiszámíthatja; — és hogy mennyi más hasznos munka végezhető ezen egész kényelemmel megtakarított idő alatt, az világosan belátható, s hogy a nehézkes közönséges írással mennyi idő vész el, és az ember mennyire megtöretik általa szintén mindenki által, a ki csak írással foglalkozik — tapasztalható. (Folytatása következik.)

Színház.

Színészeinknek a lefolyt héten ismét többszöri alkalmuk volt, magukat a közönséggel megkedveltetni.

Szombaton „Tulipatan“, Offenbachnak ezen itt első ízben színe került 2 felvonásos operette-je adatott elő. Az abban előforduló csinos, fülbemászó dallamok, melyek ezen irány megteremtőjének legsikerültebb termékeihez sorakoznak, Peterdiné (Azale) és Várhalmi Anna (Oleander) éneke által igen szépen jutottak kifejezésre. Különös tetszést arattak: Várhalmi Anna szép magánéneke az első s Peterdiné s Püspöki (Ficus) kettős éneke a második felvonásban, ugy, hogy az utóbbi duettet ismételni kellett. Váradí (XII. Cactus) ki rokokoszenves érces baritonhang felett rendelkezik, kifogástalanul énekelt, csak kissé élénkebb játékot igényelt volna szerepe. — Rózsáné ellenállhatatlan humort fejtett ki Aloe szerepében, s a mellett az énekrészeket ugy adta elő, hogy a dallam érces szövege sem veszett kárba, a mit különösen kiemelendőnek találunk.

Általában az előadás igen sikerültnek mondható.

A „Házasság politikája“ című vígjátékban Veresné (Erzsike) átgondolt finom játékkal s elegans toilette-jével hódított. Kitűnően sikerült volt alakítása azon jelenetben, mikor a szerelem a sértett női hiúsággal harcot viv, melynek természet-szerű kimenetele, hogy az előbbi diadalmaskodik. Peterdy (Tátray Lajos) játékkal is meg volt a közönség elégedve.

Vasárnap Hugo Viktor „Quasimodo a Notre-Dame-i harangozó“ című színműve, melyben már apánk is gyönyörködtek, került színe meglehetősen számos közönség előtt.

Veres a címszerepben, Ács Irma (Esmeralda) Tóth (vérbíró) s a többi szereplő összjátéka ez alkalommal sem téveszté el hatását, mit legszebben a könyvek tanúsítanak, melyek itt-ott a hőlygyek szemében csillogtak.

Kedden, Rosen „Egy rossz ember“ című vígjátéka s szerdán „Falu rossza“ került színe. Ez utóbbi népszínművet rövid időközökben már többször adták szinpadunkon; költői szépsége s tösgyökeres, töröl metszett eredetisége mindazáltal oly vonzerőt kölcsönöznek e darabnak, mely azt elavulhatlanná teszi. A közönség most is figyelemmel kísérte az előadást, melyet Peterdiné (Finum Rózsai) s Váradí (Göndör) éneke s Veres (bakter) továbbá Veresné (Boriska) s Ács Irma (Bátánki Teresi) játéka élvezetessé tette. Püspöki (cigány primás) elemében volt, ellenben Csobánczy Feledí szerepét bágyadtan adta.

Csütörtökön „Zarándokok vagy szerelmi kaland egy apáca-zárdában“ Kuthy Béla remekelt a prédikálni akaró, pajkos Brisac szerepében, ki tisztársával állótlyben a zárdába belopódzik s ott végnélküli zavarokat idéz elő. Csobánczy (Tours helytartója) ez alkalommal sem tudott azon tiszteletet parancsoló erélylyel játszani, mely az általa személyesített szerepnek jellemvonását képezi. A közönség mindazáltal pompásan mulatott.

Ma Zaitznak a „Boissy-i boszorkány“ című kitűnő operette-jét adják, holnap pedig Lukácsynak „A vereshaju“ című népszínművét, mely az újabb e nemű színi termékek közt talán legnagyobb népszerűsége tett szert. Figyelmeztetjük közönségünket e két előadásra.

Megemlítjük még, hogy a jövő héten rendkívüli művelzetnek nézünk elébe, mennyiben a buzgó igazgató uraknak sikerült Molnár Györgyöt, hazánk legkiválóbb színművészetének egyikét 5 vendégjátékra szerződtetni. Molnár György úr kedden kezdi meg vendégszerelését s Lear király, Molière, Tartuffe, Don Caesar és Julivan szerepeiben fog fellépni.

Külömfélék.

Tisztelettel felkérjük azon t. előfizetőinket, kik előfizetésükkel hátralékban vannak, miszerint azokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomandó példányok száma iránt tájékozva legyünk.

A helybeli serfőző testvérület f. hó 18-án népes közgyűlést tartott, melynek határozatai közül ideigatjuk azt, hogy a testvérület a megszűntetett jogakademia visszaállítására, azt 10 éven át évenkénti 300 frtnyi összeggel segélyezni határozta. A kisdiednevelő-egyesület alapja javára 500 frt szavaztatott meg, ugyszintén határozatilag kimondatott, hogy a testvérület a helybeli önkényes tüzoltó egyesület alapító tagjai közt 100 frtnyi alapítvánnyal belép.

Megemlíthetjük ez alkalommal, hogy az eperjesi serfőző-testvérület a magyarországi társulatok legrégibbjeinek egyike, mennyiben alakítása óta, mintegy öt évszázad folyt le.

A közjó érdekében oly lelkesen áldozni tudó testvérület említett határozatai már annál is inkább méltók a közönség elismerésére, minthogy jövedelmei a többi üzleti társulatokéinál sokkal csekélyebbek. Kivánatos volna, ha e nemes példa minél számosabb utánzásra találna. A derék testvérület éljen!

Soldosné asszony a kassai szinigazgató meghívásának engedve, ezuttal csakugyan felrándult Kassára s f. hó 18-án kezdte meg vendégszerelését. Művészetét a kassai közönségnek következő darabokban mutatja be: Tündérlak Magyarhonban, Falu rossza, Vereshaju, Egy nő, ki az ablakon kiugrik, Tolonc, Marcsa az ezred leánya. — Közönségünk bizonyára hálával tartoznék buzgó szinigazgatóinknak, ha sikerülne az országos hírű t. művésznőt az eperjesi színház részére is néhány vendégszerelésre megnyerniök.

Humanismus. Ma egy hete, egy szegény körösfői lakos behozott a felső malomba néhány zsák örölni valót két tehénkéjével s darálta éjnek idején árpáját, boldogsága érzetében, hogy lesz télire való kenyere és teje is! Miközben ilyeket gondol, az egyik tehénke elbőgi magát kint az ajtó előtt s mire a jámbor kiszalad utána nézendő párnának már csak hült helyét leli. Az ilyen istentelen gazembert, ha ritka esetben fel is fedezik, tavaszig jól tartják étellel, ruhával, fekvő meleg helylyel, a miknek híjával van otthon s ha így kitelelt, haza bocsátják és ezt „humanismusként“ nevezik minálunk, s hogy az ilyen rablónak jó dolga legyen, az államügyészség főfeladata a börtönöket megvizsgálni, ha megfelelnek-e minden humanus szabályoknak? — Ez éjjel pedig a Keler-féle házban 12 mázsa juhturót loptak el a pinceből.

Nagyobb mérvű rendzavarás történt vasárnap éjjel Orlón. Az ottani vasuti állomás vendéglőjének egyik szobájában több suhanc mulatván, oly éktelen lármát vittek véghez, hogy a szomszéd szobában lévő három vasuti vonatvezetők egyike indítatva érezte magát, a lármázókat lecsendesülésre hívni fel. Erre azok a vonatvezetők rárohanván, verekedést kezdettek, mely nem sokára aggasztó mérveket öltött.

A parasztság száma mindinkább megszapordván, az épület bontani kezdték; a vasuti tisztviselők, a legnagyobb veszélyben forogtak, alig lévén képesek menekülni. Egyebek közt az állomás pénztárnoka súlyosan megsebesült, sőt — mint mondják — kevésbe mult, hogy életét el nem vesztette.

Megsebesült azonkívül egy vonatvezető is. A dühögő tömeg csak reggel felé oszlott szét.

A tettesek már el vannak fogva s jelenleg az itteni fogházban várják megérdemelt büntetésüket.

Szerelemföltésből az Ujvidék szerint Topolyán egy paraszt leharapta feleségének az orrát, hogy más belé ne szerethessen. A megcsontított nő vértől boritva sietett panaszra a bíróhoz. Ez rögtön hívatta a kegyetlen férjt s erősen vallatta tettének indokai felől, mire a paraszt egész nyugodtsággal következőleg válaszolt: „én szeretem így is, de hogy más ne szerethesse, alkalmaztam ezen szert.“ Mint nevezett lap megjegyzi, a mit azonban alig hihetünk, az indokolást ugy a bíróság mint a hitestárs elfogadván, most is tovább együtt élnek.

A távirati tarifák megváltoztatása céljából a földmívelés, ipar és kereskedelmi ministerium — egyetértőleg a bécsi cs. és kir. kereskedelmi ministeriummal — nevezetes reformokat akar tervezni. Eszerint jövőre minden 10 szóért 40 kr. s minden további szóért 2 és fél kr. volna fizetendő. 20 szóért tehát nem 50-et, hanem 65, 40 szóért nem 100, hanem 115 stb.; de viszont 22 szóért nem 100, hanem csak 70 stb. Ezenkívül két zana állítatnék fel. 50 kilométeren alól ugyanis csak 20 kr. volna az egységértel tiz szó után stb. Ezen módosítások tervezetét a kereskedelmi minister ur nemsokára közölni fogja a kereskedelmi kamarákkal is véleményezés végett.

Hogy mily jövedelmező lehet a koldus mesterség, ha ügyesen üzik, bizonyítja egy Eichel Lajos nevű offenbachi volt szabó élettörténete, ki az utolsó tizenöt év leforgása alatt körülbelül 19,000 márkát koldult össze s ezen büne miatt épen a napokban fogatott el Badenben. Eichel, egész Németországot, Svédországot, Norvégiát, Ausztriát és Magyarországot bejárta, mindenütt koldulva sőt itt-ott a család épen nem tisztességes eszközhöz folyamodva. Már 1864-ben vetek el tőle 3000 márkát mely összeghez hasonló uton jutott. Jelenlegi vagyona saját becslése szerint 10,000 márká, valószínű azonban, hogy még ennél is több. Egy másik jellemző oldala Eichel urnak, hogy az összekoldult pénzeket nem saját élettartására fordította — pedig elég urasan élt — hanem azonnal kamatoztatólag takarékpénztárakban helyezte el.

Irodalom. Aigner Lajos kiadásában megjelent a „Magyar könyvesház“ 38—43 füzetek. Tartalmuk: „Feltámadás után“ elbeszélés Margitay Dezsőtől ára 60 kr.; s „Irka-firkák“. Elbeszélések emlékjegyzetek, novellák, jellemvázlatok s több effélék Tóth Kálmántól ára színién 60 kr.

A nevetésről című értekezésében Adversius a többek közt ezt írja: A nyílt jellemű, becsületes ember ha nevet, elhangoztatja nevetésében az a magánhangzót; — a phlegmatikus e-et i-vel összekötte; — e-t u-val a hízeglő s fősvény hangoztatnak. — Ha két nembeli egyéniség közül az egyik á-át és e-et, a másik á-t i-vel összekötte hallat nevetésében — igen jó házaspár lesz belőlük, ha t. i. egybekelnek. A kóvér ember sokkal többet s hangosabban nevet, mint a sovány.

Felhívás. „Neveléstudomány“ című, 130 nagyívnyi munkám 3-ik kiadásának f. é. novemb. 10-ig eszközölhető megrendelésére. A kiadásra csak ugy vállalkozom, ha a t. c. megrendelő száma egészen biztosítja a költségeket. A mű ára 8, bolti ára 10 frt. Budapesten, 1877. évi október 10-én. Garamszegi Lübrich Ágost, m. k. egyetemi r. tanár (Aldunator, 9. sz.)

Egy kacér hölgyhöz.

Esküdtem neked szerelmet,
Síríg tartót, holtomiglant,
Pedig hát fásult keblemben
Az a szív csak meg se dobbant.

S kezdél hinni szavaimnak
S nem játszottad a kegyetlent
Persze csak, mig azt nem hitted,
Hogy az eszem végkép elment.

Ekkor aztán hévvel lánggal
Pici lábadoz borultam,
A mint azt a szinfalak közt
Művésznőktől megtanultam.

Arcod égett, szemed lángolt —
Jelentését megértettem. —
„Uram! — mondád — ne fáradjon —
Én önt soha sem szerettem“.

„Nono, — mondám — hát valónak
Hiszi ön e bolondságot?
— Oh mi kéj így megtréfálni
Egy ily bájos asszonyságot!“ —

És te végig néztél engem —
Én hasonlót cselekedtem —
Mit tehetünk volna jobbat:
Jót kacagtunk mindaketten.

Jót kacagtunk s sikerültnek
Találtuk a történetet,
Pedig biz az voltaképen
Mindkettőnknek roszul esett.

Ahmed.

Wiewohl die Klage bereits zu einer ständigen und mundgerechten geworden ist, daß bei uns nichts gechehe, was in sozialer Beziehung als Aufschwung, und Fortschritt bezeichnet werden könnte, so muß derjenige der den Lauf der Dinge mit Aufmerksamkeit verfolgt, und einer objektiven Beurtheilung der Thatfachen fähig ist, trotzdem zugeben, daß — wenn einestheils Rückschritte und eine augenscheinliche Defakanz in mancher Hinsicht zu Tage getreten ist, sich andererseits auch eine wohlthätige Reaktion, eine konträre Strömung bereits geltend zu machen verstand, welche das Verlorene wiederzugewinnen, oder — inwieferne dies außer Bereich des Möglichen fällt — durch Neues zu ersetzen bestrebt ist.

Es ist also wahr: wir haben die Rechtsakademie verloren, welcher Verlust, abgesehen von dem Rückschlag, welchen derselbe auf unsere Kleingewerbe, und den Consum nach sich ziehen mußte, auch auf die gesellschaftlichen Verhältnisse unserer Stadt merklich einwirkte.

Die Stadt hat ihre Selbstständigkeit verloren; und zu diesen mißlichen Umständen haben sich noch zahlreiche andere aller Art hinzugesellt, welche jedenfalls als Rückschlag bezeichnet werden müssen.

Andererseits sind jedoch Bewegungen entstanden, welche die Errichtung verschiedener, für die Entwicklung und Förderung der Geselligkeit und des Gemeinweins bedeutungsvollen Vereinen zum Zwecke hatten.

Einige dieser Bestrebungen scheiterten an den vielfachen Schwierigkeiten, welche sich jedem neuen Unternehmen entgegenzustellen pflegen, und die Verwirklichung mußte daher — wenigstens einstweilen — aufgegeben werden.

Es ist geziemend, sich der Entschlafenen mit Pietät zu erinnern und wir wollen daher der hervorragenden in der angenehmen Hoffnung Erwähnung thun, daß vielleicht noch einmal die Stunde der Wiedererwachung schlagen wird.

Unter dieselben gehören: Der Verein für Verbreitung der Hausindustrie; derselbe konnte hier an Mangel an Theilnahme, trotz den eifrigsten Bemühungen des Aktions-Comites nicht zu Stande kommen, ebenso der geplante Schwimmschulverein.

Der an Stelle des einstigen Gesangsvereines entstandene Männergesangsverein verstummte sozusagen nach dem ersten Flügelschlag und war daher sein erster Gesang, mit welchem er vor die Oeffentlichkeit getreten war, zugleich sein Schwanengesang.

Der Sárosi landwirthschaftliche Verein konstituirte sich zwar; doch als einziges Ergebnis seines Bestandes und Wirkens hat er nicht viel mehr aufzuweisen, als die Statuten, welche in der That vorzüglich ausgearbeitet ist.

Ferner entstand — wie bekannt — auch eine Bewegung zum Zwecke der Errichtung einer neuen, den sanitären und sonstigen Anforderungen unserer Stadt mehr entsprechenden Wasserleitung.

Hierüber wurde viel geschrieben und noch mehr gesprochen; thatkräftige Männer waren bestrbt, die Ausführung zu ermöglichen. Es wurden die verschiedenen in der Umgebung der Stadt befindlichen Quellen unterucht und Vermessungen angestellt, sogar schon mit Hilfe eines gewissen Sachkundigen Pläne ausgearbeitet; die Sache kam aber nicht zur Ausführung. Und zwar aus dem Grunde, weil man es hier mit ganz anderen Faktoren zu thun hatte. Alle der im Obigen angeführten Unternehmungen hätten wohl zu Stande kommen und aufblühen können. Hier war es aber die erforderliche sehr bedeutende und unter den gegenwärtigen Verhältnissen kaum zu erschwingende Geldsumme, welche von der Kommune zu bestreiten gewesen wäre, so wie überhaupt der Umstand, daß jährliche bedeutende Betriebskosten erforderlich gewesen wären, woran das Unternehmen Schiffbruch erleiden mußte.

Da wir nun unserer Pflicht gemäß über traurige und welle Gestalten Revue gehalten, wenden wir uns mit Freunden zu den Lichtgestalten, welche wir im Gegenlatze zu den oben angeführten als Errungenschaften zu bezeichnen in der Lage sind.

Wir verzeichnen hier an erster Stelle die Entstehung und das Aufblühen des Kindergartenvereines, dieses segensreichen Institutes, dessen eripriechliches Wirken schon jetzt klar zu Tage tritt.

Wir haben uns ferner des Entstehens und Aufblühens eines tüchtigen Feuerwehvereines zu rühmen, welcher Körper bereits vielfache Gelegenheit fand, sich sowohl als Schutz- und Ordnungsmannschaft, wie auch in Bezug auf die Anbahnung gesunderer sozialer Zustände, als es die bisherigen waren — glänzend zu bewähren.

Schließlich sind wir in der Lage konstatiren zu können, daß das Aktions-Comite, welches sich im Interesse der Wiedereröffnung der Rechtsakademie gebildet hat, bereits greifbare Resultate erzielt.

Indem wir dieses konstatiren, können wir nicht umhin zu bemerken, daß die notirten Resultate einzig und allein der Thatkraft und Opferwilligkeit Einzelner zu verdanken sind; denn welche Schwierigkeiten hier zu bekämpfen waren, davon können sich diejenigen eine Vorstellung machen, die im Interesse dieser Bewegungen thätig waren und es noch sind.

Wir haben diese Thatfachen angeführt, um zu beweisen, daß es wohl möglich ist, auch bei uns etwas zu Stande zu bringen; man möge nur wollen, und es an der Ausdauer nicht fehlen lassen.

Öbliche Redaktion!

Da Sie sich es zur Aufgabe gestellt, die Comitats-Angelegenheiten in Ihrem werthen Blatte zu besprechen, so nehme ich mir die Freiheit zu bitten, in Betreff einer am 8. d. M. verhandelten Sache folgende Aufklärung in Ihr werthes Blatt aufnehmen zu wollen: Herr Joseph Zamborizky als gewesener Magistratsrath zu Bartfeld wurde am 17. Mai 1. J. bei Gelegenheit der abgehaltenen Restauration der Stadt Bartfeld, einfach beieitigt, und da derselbe nach 40-jähriger Dienstleistung um Pension eingekommen, und mit vier Worten eine verneinende Antwort bekommen hatte, so appellirte er diesen Bescheid an die Comitats-Behörde, welche diesmal in merito nicht entschied — sondern den Akt zur nachahligen Verhandlung an die Bartfelder Neupreventanz zurückschickte. Bei der Verhandlung des Comitats wurde pro et contra debattirt. Die Sachverständigen aber behaupten, daß hier der Artikel XXIII. v. 1848 §. 16 sehr klar ist, welcher sagt — daß vor 48 — diejenigen Beamten, welche stabile Aemter bekleiden, im Falle ihrer Nichtverwendung Ihre Gehalte lebenslänglich zu behalten haben. Wer kann daher hier eine geglegliche Einwendung machen, da der erwähnte Herr vor 48 ein stabiles Amt als Negistrator bekleidete. Und wie bekannt unterlagen vorher, vor 48 nur der Richter, Bürgermeister, Stadthauptmann und Polizei-Beamte als Cardinalia-Officia der Restauration. Als merkwürdig muß hier bezeichnet werden, daß die Stadt Bartfeld, wie bekannt ist, den letzten Waldheger pensionirt, und den besprochenen Herrn der allgemein als thätiger, honetter bekannt ist, nach 40-jähriger Dienstleistung mit einer Negativa abfertigte.

Speries am 17. Oktober 1877.

Sebes, 17. Oktober 1877.

Fortschritt ist heut zu Tage unser Lösungswort! In der That können wir aber auch mit gerechtem Stolze auf die großartigen Erfolge zurückblicken, die seit einigen Decennien auf jedem, und besonders dem geistigen Gebiete zum Heil und Segen in unserem constitutionellen Staate erzielt wurden.

Für die segensreiche Entwicklung fallender Kinder schon, wird selbst in den unbedeutendsten Städten georagt.

Volks-, Bürger- und Hochschulen werden in allen Auen unseres Vaterlandes in's Leben gerufen um auf diese Weise unserer Nationalität und bürgerlichen Vervollkommnung Festigkeit und Halt zu verleihen.

Und diesem edlen Streben haben wir es auch einzig und allein zu verdanken, daß wir nunmehr die Aufmerksamkeit des fernem Auslandes auf uns gelenkt, diesem, daß wir unter den andern gebildeten, hochstrebenden Völkern Europa's einen würdigen Platz einzunehmen berechtigt sind.

Was aber die höchste Anerkennung verdient, ist die Opferwilligkeit unserer Stadtbürger, die zur Zeit der schwersten Lasten, unverdroffen zur Vollendung des erhabenen Wertes nach Kräften beizutragen sich bestreben.

Allein traurig noch, sieht's leider bei uns zu Lande aus, und läßt besonders die ärmere Klasse daselbst noch viel zu wünschen übrig.

Wie spurlos das Fortschrittsrad hier vorbei gerollt, beweist wohl auch nachstehende Thatfache, die dem werthen Leser gleich mir als Drenzengegen nur ein mitleidiges Lächeln abzurufen im Stande sein kann.

Höre und staune!
In einem Dorfe nächst Palócs erkrankte eine junge Frau an irgend einem Frauenleiden. Diese von heftigem Schmerze ergriffen, meinte durch lautes Schreien sich Linderung deselben zu verschaffen.

Als dieser jedoch nicht nachlassen, und der Herr Gemahl sammt übrigen Hausleuten des Lärms überdrüssig die Unglückliche zum Schweigen bringen wollten, wurde sie durch einen Liter hochgrädigen Branntweins, den sie auf zweimal geleert, derart betäubt, daß sie volle 24 Stunden bewußtlos darniederlag. Vom Mausehe erwacht, schwer krank wurde Genannte dieser Tage in die Stadt gebracht, und nur Dank der außerordentlichen Pflege der menschenfreundlichen, verdienstvollen Hebamme Frau Schwarz im Vereine mit der aufmerksamen Behandlung des jungen aber tüchtigen Arztes Hr. Dr. Hartmann ist es gelungen die dem Jenleits Nabegewesene wieder herzustellen. T. K.

Kleine politische Rundschau.

Die wichtigsten Nachrichten vom Kriegsschauplatze sind die folgenden:

Die „Politische Korrespondenz“ bringt folgenden Brief aus Zimnitsa vom 13. d. M.:

Da die Russen in diesem Jahre kaum mehr über den Balkan gehen, ist nahezu sicher, weil sie es nicht mehr können; daß dieselben aber nicht über die Donau zurückgehen, ist ebenso sicher, weil sie es nicht wollen und die Türken sie nicht dazu zwingen können. Es reduzirt sich somit Alles auf die Frage, was während des Spätherbstes und des Winters in Nordbulgarien militärisch noch erreicht werden kann. Wenn die Situation bis zum Anbruch des Winters sich nicht durch einen Angriff der Russen auf Plewna oder der Türken auf die Santra-Linie wirklich verändert, erübigen der russischen Kriegseleitung jedenfalls zwei Operationen, welche gerade im Winter unter sehr günstigen Verhältnissen durchgeführt werden können. Es sind dies: die Belagerung von Plewna und Rustschuk. Unter den jetzigen Umständen ist es eine ausgemachte That-

sache, daß die ganze russische Armee in Bulgarien verbleibt und die Operationen gegen Plewna und Rustschuk während des Spätherbstes und Winters mit aller Kraft fortgesetzt werden.

Der Wechsel im türkischen Oberkommando hat nach aus Varna eingelangten Nachrichten zur nächsten Folge gehabt, daß der größte Theil der Gantionen Varna's und Schumla's zur Operations-Armee herangezogen wurde, welche dadurch eine Verstärkung von mindestens 20,000 Mann erhalten hat. Außerdem kommt uns aus derselben Quelle eine Sensations-Nachricht zu, welche wegen ihrer Wichtigkeit und Originalität nur mit Vorbehalt mitgetheilt werden soll, aber nicht im Bereiche der Unmöglichkeit liegt. Suliman Pascha soll weder Tirnova, noch Biela und die Jantra-Linie angreifen wollen. Sein Plan wäre, mit aller Kraft von Nasgrad aus nach Turtukai oder Silistria vorzudringen, dort über die Donau zu setzen und bei Ottenisa oder Kalarajsch festen Fuß zu fassen. Dadurch würde freilich die ganze Sachlage auf dem Kriegsschauplatze umgewandelt werden, aber es ist stark zu bezweifeln, ob eine derartige Operation, zu deren Gelingen besonders Schnelligkeit gehört, in einer solchen Jahreszeit überhaupt möglich ist. Diese Nachricht hat hier in russischen Militärfreien enorme Sensation gemacht und aus diesem Grunde scheint es angezeigt, dieselbe trotz ihres abenteuerlichen Charakters nicht mit Stillchweigen zu übergeben.

Konstantinapel, 16. Oktober, „Navas“ veröffentlicht, gestern sei im Seraskirato eine Depesche von Rusfar eingetroffen, welche meldet, daß in der Umgebung von Madocha-Dagh eine neue Schlacht stattfände; die Russen wurden von den Türken von vier Seiten angegriffen und begannen die Russen zu weichen; als die Depesche expedirt wurde, war die Schlacht sehr blutig.

Tagesneuigkeiten.

Vom Schützenverein. Von Seite des hiesigen Schützenvereines wird uns mitgetheilt, daß derselbe die heutige Schießsaison, mit einem Gantellschießen, zum Abschluß bringt, welches morgen am 23. d. M. abgehalten wird. Das Schießen beginnt Morgens 8 Uhr und dauert bis Abends. Die als Prämien bestimmten Gänse werden nach vollendetem Schießen im Verhältnisse der gemachten Kreise vertheilt, wobei bemerkt wird, daß allenfalls zum Bezuge einer Gans fehlende Kreise mit 10 fr. pr. Kreis nachgekauft werden können. Um die Theilnahme an diesem Schießen Jedermann zu erleichtern, jette der Ausschuß den Preis eines Schusses auf 5 fr. fest.

Die erste Festübung der Sperieser Feuerweh fand Sonntag Nachmittags im Beisein des Vereins-ausschusses und eines zahlreichen Publikums am Turnplatze des hiesigen ev. Collegiums, statt.

Vor Beginn der Uebung besichtigte der Ausschuß unter Führung des Oberkommandanten die Feuerwehralerne, und die nahe dabei im städtischen Meierhofe befindlichen Requisiten- und Spritzenremisen. Hierauf wurde ausgerückt und begann die Uebung am Turnplatze mit dem Aufmarsche und den taktischen Exercitien der Feuerweh.

Sodann wurden Einzelübungen der drei Abtheilungen abgehalten, bei welcher Gelegenheit der Ausschuß sowohl die Steigergeräthschaften, als auch namentlich die Abprospirge (Hydrophor) besichtigte.

Schließlich folgte die Gesamtübung sämtlicher Abtheilungen. Die Supposition war; daß das Steigerhaus zu brennen beginne und in dessen Nähe ein Haus bereits in Flammen stehe. Es wurde daher Alarm gebläsen, und während die dritte Abtheilung Gorden zog, und die zweite Abtheilung die Spritze abprospirte, stürmte die erste Abtheilung das Steigerhaus, dessen drei Stockwerke mittelst einholmigen Steckleitern und Stricken rasch erklimmen waren. Hierauf wurden zwei Schläuche hinaufgezogen, welche sich augenblicklich mit Wasser füllten, worauf mit zwei starken Strahlen gearbeitet wurde.

Die Gewandtheit und Kühnheit der Steiger, welche dieselben bekundeten, als sie auf das erfolgte Signal die Leitern benügend und sich mittelst der Karabinerhaken auf ihren Stricken, herunterließen, erregte ungetheilten Beifall.

Nach dem Abblasen bildete die Feuerweh ein Karre und hielt der Präsident Herr Albert v. Kubingi eine Ansprache, in welcher er sich über die Präzision der Leistungen im Namen des gesammten Ausschusses höchst anerkennend aussprach.

Zum Schluß wurde vor dem Ausschusse defilirt. Diese Uebung hat von der Leistungsfähigkeit und Tüchtigkeit unserer Feuerweh einen so klaren Beweis geliefert, daß sie die allgemeine Anerkennung des Publikums einerntete.

Weinlese in Sebes-Kellemes. Auf der Sebes-Kellemeser Wiefe findet Morgen, Sonntag im Schwarzschen Gasthause ein sogenanntes Weinlesefest statt, mit welchem ein Tanzkränzchen verbunden wird. Aus den Vorbereitungen, welche zu diesem Feste getroffen, und weil dasselbe bisher einzig in seiner Art dasteht, dürfte zu schließen sein, daß namentlich auch unsere Jugend der älteren und ältesten Jahrgänge stark vertreten sein wird.

Gin Riesenweinstock. In einem florentzer Journal miro eines Weinstockes Erwähnung gethan, welchen der Chevalier Carbonari in seinem Obstharten außer der Porta la Croce stehen hat. Jedes Jahr trägt er erstaunliche Trauben, heuer aber sind sogar 6000 Stück (?) daran gezählt worden.

Unsere g. Abonnenten, die mit den Pränumerationen noch im Rückstande sind, werden höchst ersucht, dieselben baldigst einzulösen zu wollen, um uns bezüglich der Auflage orientieren zu können.

Theater. Die gegenwärtig in unserer Mitte weilende Theatergesellschaft hat sich auch im Laufe dieser Woche — namentlich bei Gelegenheit der Auf-führung von „Tulipatan“ auch in gesanglicher Beziehung — bewährt.

Heute gelangt die beliebte große Operette von Jais „Die Hexe von Boiss“ zur Aufführung und sehen daher sämtliche Theater- und Musikfreunde dem heutigen Abend mit Spannung entgegen. Morgen, Sonntag geht das Volksstück „Vereshaja“ (Die Rothhaarige) hier zum ersten Male über die Bretter, worauf wir das Publikum umso mehr aufmerksam machen, da dies nach „Falu rossza“ nahezu das populärste Stück in diesem Genre ist.

Zu bemerken haben wir noch, daß es der Direktion gelungen ist Herrn Georg Molnar aus Budapest, der durch seine Gestaltungen im großen Stile bekannt ist, für fünf Gastvorstellungen zu gewinnen. Derselbe wird sein Gastspiel Dienstag, den 23. d. M. beginnen, und in den klassischen Rollen des Lear, Tartuffe, Don Caesar und Julivan auftreten.

Die erste Reunion der Saison. Herr Karl Pohl veranstaltet am 2. November d. J. im großen städtischen Tanzsaal, in welchem an diesem Abende keine Theatervorstellung stattfindet, eine Musikreunion, ausgeführt von der hiesigen k. k. Militär-Musikkapelle unter der persönlichen Leitung des Herrn Kapellmeisters Edmund Hulla.

Im Saale werden bei dieser Gelegenheit gedeckte Tische aufgestellt, und für das rauchende Publikum eine Nebenlokalität eröffnet.

Mehrere Diebstähle sind hier im Laufe der letzten Woche auf freche Weise verübt worden. Es ist noch nicht gelungen den Thätern auf die Spur zu kommen.

Neuer Caplan in Szóvár. Johann Maldonyi Caplan in Szántó wurde in dieser Eigenschaft nach Szóvár, der bisherige Szóvárer Caplan Samuel Bella hingegen nach Göncz versetzt.

Der erste Schneefall. Letzthin konnten wir uns einiger sommerähnlich schöner Tage erfreuen, welche jedoch mit einer sehr empfindlichen Kälte wechselten. Es ist dies das letzte Aufblühen der erlöschenden Kerze, der Kampf der belebenden Wärme mit der erlöschenden Kälte.

Vorgestern um die Mittagsstunde stellte sich der erste Schneefall ein. Es waren dies die ersten leichten Flocken, welche der schneidende Nord von den Gebirgen herwehte.

Probekälte. Am 27. d. M. finden nach glücklich beendeter Lehrkursus zwei Probekälte statt.

Der eine, welchen Herr Tanzmeister Paulovits veranstaltet, findet im kleinen Saale zum schwarzen Adler statt, den anderen veranstaltet Herr Tanzmeister Dite und wird derselbe in den Lokalitäten der „Neuen Welt“ stattfinden.

Schnelllauf Sport. Ganz England feiert gegenwärtig einen Schnellläufer, der soeben das in den Annalen der Schnellläuferei ohne Beispiel dastehende Kunststück, 1500 englische Meilen in tausend hinter-einander folgenden Stunden zurückzulegen, fertig gebracht hat. Er heißt William Gale, ist aus Cardiff gebürtig und zählt 42 Jahre. Die Szene dieses Schnelllaufes par excellence war ein großer abge-schlossener Garten (Killic Bridge Grounds) in West-Brompton, einem südlichen Quartiere Londons. Gale begann jede 1 1/2 Meile mit dem Beginn einer Stunde brachte zur Zurücklegung der Strecke im Durch-schnitt 20—25 Minuten und rastete die übrige Zeit. Die letzten 1 1/2 Meilen legte er in der unglaublich kurzen Zeit von 15 Minuten und 52 Sekunden zurück. Eine ungeheure Menschenmenge wohnte in der Regel Gale's Leistungen an, welche die des Amerikaners Weston, sowie des englischen Kapitans Barclay-Mardie, der vor 70 Jahren 1000 Meilen in 1000 hinterein-anderfolgenden Stunden ging, gänzlich in den Schat-ten stellen.

Kuifische Exekution. Vor Kurzem ist in Kasan ein Fall öffentlicher Bestrafung durch körperlicher Bück-tigung vorgekommen. Der Delinquent ein Kleinbürger, welcher zu hundert Peitschenhieben verurtheilt war, weil er zum drittenmal aus Sibirien sich geflüchtet hatte, war ein bereits älterer Mann mit einem durch-dringenden Blick, den man schwer aushalten konnte. Mit Mühe bestieg er unter lautem Wehklagen, unter-stützt vom Henker, das Schaffot und empfing still-schweigend, nur zuweilen stöhnend, die hundert Hiebe. Auf dem Platz, wo die Exekution vor sich ging, hatte sich eine ungeheure Menschenmenge eingefunden, die mit Grauen das düstere Schauspiel betrachtete.

Fruchtpreise vom 19. Oktober 1877.

Woggen per 100 Kilogr. Neu	fl. 6.75	7.26
Weizen „ 100 „	9.25	10.50
Gerste „ 100 „	6.75	8.—
Hafers „ 100 „	4.50	5.50
Weizen „ 100 „	—	—
Erbsen „ 100 „	6.50	7.50
Linsen „ 100 „	6.50	9.50
Hirsol „ 100 „	9.—	10.—
Erdäpfel „ 100 „	—	—

Die in Wien am 13. Oktober gehobene Zahlen: 60, 73, 78, 63, 21.

Die nächste Ziehung ist am 27. Oktober 1877.

Felelős szerkesztő: **Kyss Géza.**

Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankegylet.**

100 darab anya juh, és 100 darab ürü van Kapronczán, eladó Szentandrassy Lajos tulajdonos Eperjesen.

VORANZEIGE.

Gefertigter erlaubt sich ein p. t. hochgeehrtes Publikum von Eperjes und Umgebung darauf aufmerk-sam zu machen, daß er

am 1. Novemb. l. J.
die Restaurations-Lokalitäten
im schwarzen Adler
übernehmen wird.

Für das ihm bisher geschenkte Vertrauen stattet derselbe dem gesammten p. t. hochgeehrten Publikum seinen innigsten Dank ab, mit dem aufrichtigen Beprechen, daß er alle seine Kräfte aufbieten wird, dem hochgeehrten p. t. Publikum in jeder Hinsicht Genüge zu leisten, um sich die-ses Vertrauens auch würdig zu zeigen.

Zugleich bietet er allen p. t. Gasthaus-Abonnenten in und außer dem Hause seine Küche an, und wird es seine Aufgabe sein, die Preise den Zeitverhältnissen angemessen, zu bestimmen.

Endlich bemerkt Gefertigter, daß er geneigt wäre, zu billigen Preisen ein Table de hote einzuführen, wenn sich hiesu Gesellschaften bilden würden.

Die Restauration am Bahnhofe wird so wie bisher von demselben weiter geführt.

Hochachtungsvoll
188 2—2 **POHL.**

Häcksel-Maschinen

neuester Construction, sehr leicht gehend, verstellbar auf 5 Längen, schneiden bei Handbetrieb circa 300 Kilo Häcksel pro Stunde, empfehlen zu den billigsten Preisen franco Bahnfracht unter Garantie und Probezeit. Solide Agenten erwünscht.

147 6—7

Ph. Mayfarth & Comp.,
Maschinenfabrik, Frankfurt a. M.

Gummi und Fischblasen

nur in zuverlässiger Qualität von 1—4 fl. pr. Duzend. 155 10—10

Empecheur

(Rollunionschützer)

2 fl. pr. Stück, mit spezieller Gebrauchsanwei-sung versendet direkt gegen Nachnahme

JOHN. ZIEGER. GRAZ.
Gummi-Spezialitäten- u. Bandagen-Fabrik.

A U F R U F!

Dur dringenden Hilfe für die arbeits- und brodlosen Leinwandweber und Spitzenarbeiter des Ries- und Erzgebirges.

Die jetzige grosse Noth im Riesengebirge

Die jetzige grosse Noth im böhmischen Erzgebirge

veranlaßt die seit 30 Jahren bestehende und alibelannte Kais. königl. Hof-Leinwand- und Wäsche-Fabrik des

HEINRICH LICHTNER & Comp.

WIEN, Grandstraße Nr. 3, nächst dem Stefansplatz,

um den brodlosen Arbeitern Vereicht zu verschaffen, das große Lager von Leinwänden und Wäsche eigener Erzeugung um die Hälfte des Preises auszuverkaufen u. zwar:

Herren-Wäsche:

- 1 Herrenhemd, weiß oder farblich 75 fr.
- 1 amerikanisches Kniehemd fl. 50 fr.
- 1 Herrenhemd aus feinstem Stoffen mit glatter oder Kantenbrust fl. 1.
- 1 farbige Oberhemd mit 2 Stragen in 300 Fäden feinsten Musters fl. 1.50, 2, 2.50.
- 1 Herrenhemd aus echter Weißgarnleinen, glatt oder Kantenbrust fl. 1.50, 2.
- 1 Herrenhemd aus feinstem Schirting mit glatter oder Kantenbrust fl. 1.50, 2, 2.50.
- 1 Herrenhemd aus echter Holländerleinen, schöne Handarbeit fl. 2, 2.50, 3, 4.
- 1 Herrenhemd aus schwerer Weisseinen 75 fr.
- 1 Herrenhemd aus echt schlesischer Leinwand, deutsche, französische und un-garische Fäden fl. 1, 1.50.
- 1 Herrenhemd aus echt rumburger Leinwand, deutsche, französische und un-garische Fäden fl. 1.75, 2.50.

Damen-Wäsche

- 1 Damenhemd, gezeichnet, aus echtem Schirting fl. 1.
- 1 Damenhemd aus echter Weißgarnleinen mit Zugband fl. 1, 1.50, 2.
- 1 Damenhemd, bunte, aus Schirting mit Spitzen aus dem Erzgebirge fl. 1.50, 2.
- 1 Damenhemd aus echter Holländerleinen mit schöner Handblütherei fl. 1.80, 2.30.
- 1 Damenhemd aus belgischer Weisseinen, reich gefärbt, mit Zierknöpfen des Erzgebirges fl. 2.50, 3, 4.
- 1 bunte Damen-Hemden in eleganter Ausführung mit Valenciennes-Spitzen fl. 3, 4, 5, 6, 7.
- 1 Mode-Damen-Hemden in vorzüglichster Ausführung, mit Einlagen des Erzgebirges fl. 2.50, 3, 4, 5.
- 1 Damenhemd aus bestem Schirting, mit Säumchen Aufzug fl. 1.
- 1 Damenhemd aus feinstem engl. Schirting, vorzüglichem Schnitt, gezeichnet, reich garnirt fl. 1.50, 1.75, 2.
- 1 Damenhemd, elegant, mit reichgezeichneten Einlagen aus dem Erzgebirge fl. 2, 2.50, 3.
- 1 Damen-Strick aus Schiffen, fein gerüst fl. 1.
- 1 Damen-Strick aus feinstem, engl. Schirting, reich gerüst, neueste Fäden fl. 1.50, 2, 2.50, 3.
- 1 Damen-Strick mit reichgezeichneten Einlagen aus dem Erzgebirge fl. 2, 2.40, 3, 4, 5.
- 1 Damen-Unterrock aus feinstem Schirting fl. 1.50, 2, 2.50, 3.
- 1 Damen-Unterrock, Gestülpe oder Schleppe, reich gerüst mit Säumchen und Belants fl. 2.50, 3, 4, 5.
- 1 Damen-Unterrock, Gestülpe oder Schleppe, bunte mit reich gezeichneten Einlagen fl. 3, 4, 5, 6, 7, 8.
- 1 Damen-Strick, elegant, reich gerüst 80 fr., fl. 1, 1.50, 2.
- 1 Damenmadrthaube, elegant 80 fr., fl. 1, 1.50.

Leinwände und Tischzeuge:

- 30 Ellen 4 1/2 Weisseinen-Leinwand fl. 4.50, 5.50.
- 30 Ellen edelstärkiger Hausbetzzeug fl. 3.50, 4.50.
- 30 Ellen 5 1/2 weisse Gebirgsleinen fl. 7, 8, 9.
- 30 Ellen 9 1/2 weissen Leberzugrad fl. 5.80, 7.60.
- 30 Ellen 4 1/2 schlesische Hausleinen fl. 6.50, 7.50.
- 30 Ellen 4 1/2 schlesische Sternberger Betzzeug fl. 5.50, 6.50, 7.50.
- 30 Ellen 4 1/2 schlesische Grauleinen fl. 8.50, 9.50.
- 30 Ellen 4 1/2 Weisseinen-Leinwand fl. 7.50, 8.50.
- 2 und 3 Viertel Ellen breite Weisseinen für 6 Leintücher ohne Naht fl. 12.50, 14.50, 16.50.
- 30 Ellen 4 1/2 weisse schlesische Weisseinen fl. 9.80.
- 30 Ellen 5 1/2 gebleichte Weisseinen fl. 9.50, 11, 12.
- 50 Ellen 5 1/2 weisse Handgeirinnit-Webe fl. 12.50, 14.50.
- 50 Ellen 5 1/2 feinst Handgeirinnit-Webe fl. 17.50, 18.50, 20.
- 54 Ellen 9 1/2 rumburger Webe fl. 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 40, 50.
- 98 Ellen pr. Meter fr. 24, 26, 28, 30, 35, 40, 50, 60.
- 4 1/2, 5 1/2, 6 1/2 weisse und gelbe Nanting pr. Meter 25, 30, 35, 40, 50, 60 70 fr.
- 6 Stück weisse Leinwandtücher 50, 80 fr., fl. 1.
- 6 Stück weisse Bettstättentücher mit farbigem Rand 50 fr., 1, 1.50, 2.
- 6 Stück weisse rumburger Leinwandtücher fl. 1.50, 2, 2.50, 3, 4, 5.
- 6 Stück weisse Bettstättentücher geräumt fl. 1.50, 2, 2.50, 3.
- 6 Stück weisse Leinwandtücher anderthalb Ellen lang fl. 1.70, 2, 2.50, 3.
- 6 Stück weisse Leinwandtücher anderthalb Ellen lang fl. 2.50.
- 6 Stück weisse Leinen-Zerwetten fl. 1.50, 2, 2.50, 3.
- 6 Stück weisse Leinen-Damast-Zerwetten fl. 2.25, 2.75, 3.50.
- 1 Stück 8, 10, 12, 14 weisse Leinentücher fl. 1.50, 2, 2.50, 3.
- 1 Stück 8, 10, 12, 14 weisse Leinen-Damasttücher fl. 2, 2.50, 3.
- 1 Stück farb. Gefärbt, 6 1/2, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 40, 50, 60.
- 1 Stück weisse und farb. Dessert-Zerwetten 70 fr., fl. 1, 1.50, 2.
- 1 Stück weisse, Damast-Garnitur fl. 4.50, 5.50, 6.50, 7.
- 1 Stück 12peri. Damast-Garnitur fl. 7.50, 8.50, 10, 12, 15.
- 1 Stück 18peri. Damast-Garnitur fl. 18, 20, 25, 30.

Diverses:

- 1 Damen-Strick-Mantel mit feinst gezeichneten Einlagen aus dem Erzgebirge fl. 4, 5, 6, 7, 8, 9.
- 1 Damen-Reglische in allen Stoffen, reich gerüst, französische Fäden fl. 5, 6, 7, 8.
- 1 Damen-Reglische in allen Stoffen mit gezeichneten Einlagen, hocht elegant fl. 7, 8, 9, 10, 12.
- 1 Damen-Parcenthorie, feinst fl. 1, 1.50, 2.
- 1 feines Damen-Parcenthorie fl. 1.25, 1.75, 2.50, 3.
- 1 feiner Damen-Parcentunterrock fl. 1.50, 2, 2.50, 3.
- Anaben- und Mädchenhemden und Böden aus Leinen, Schirting, Parcent 80 fr., fl. 1, 1.50, 2, 2.50.

Vollständige Brautausstattungen von fl. 200 angefangen. Alles nach neuestem Schnitt.

R. B. A. T. T. Annehmer von Baaren im Betrage von fl. 50 erhalten 1 Leinwand, 1 Leinwand, 1 Leinwand gratis.

Verhandlungen aus dem Vereinigen werden mit der seit 30 Jahren alibelannten Solidität promptest ausgeführt. — Muster aller Artikel werden auf Verlangen franco eingeschickt. — Aufträge sind zu richten:

An die kaiserl. königl. Hof-Leinwand- und Wäsche-Fabrik in Wien des

HEINRICH LICHTNER & Comp.

(vormals zum weissen Ross).

Grandstraße Nr. 3, nächst dem Stefansplatz, Grandstraße Nr. 3.

161 8—12

Nymotatt az „Eperjesi Bankegylet“ gyorsajtóján Eperjesen.